



Nortura

- fra råvarer til merkevarer

Elisabeth Kluften

**Norturas rolle i etablering og oppfølging Biffring i
Glåmdalen**

Norturas rolle

Litt om ideen Biffring

*Igangssetting –
innledende prosess*



Etablering

Oppfølging

Hva er en biffiring ??



- En samarbeidsløsning på storfekjøttproduksjon
- Spesialisering – skille mordyr og ungdyr
 - Oppfôringsenheten - nav
 - Mordyrbesetningene -satelitt
- Selvstendige økonomiske enheter
- Alle dyr kjøpes og selges mellom nav (oppfôringsenhet) og satelitter (mordyrbesetningene)

Kjøp og salg både hos nav og satellitt gir gjensidig samarbeid og forpliktelser.

For eksempel vil avlsarbeid hos både mordyrbesetning og slutfôrere ha konsekvenser for kvaliteten på dyra hos begge

Typisk morderbesetning

- Har mellom 10 og 50 ammekyr
- Har bygd nytt fjøs eller bruker eksisterende
- Er heltidsbonde eller deltidssbonde
- Har tilgang på beiter
- Ønsker ferie/ fritid
- Ikke opptatt av renraseavl
- Ønsker et forenklet driftsopplegg som reduserer kostnader
- Er opptatt av å ha et kollegialt samarbeid



Slutfôringsbesetning/nav

- Evne til å jobbe systematisk
- Kunne brunst og brunstsymptomer
- Interessert i fôring
- Diplomat



Hvorfor samarbeide ?

- Mål
 - Forenkling
 - Profesjonalisering
 - Effektivisering



Foto: Elisabeth Kluften

Hvorfor ?



Økonomi

Å kunne få til en bedre drift og bedre produksjonsresultater ved å samarbeide

Økonomi

Ett bruk tre muligheter

- 15 ammekyr full fremfôring
- 20 ammekyr med salg av oksekalv
- 26 ammekyr med salg av kvige og oksekalv

Men....

Det er den enkelte gårds forutsetninger og ressursgrunnlag som må avgjøre valget



Samarbeidsløsning "biffring"

- 36 ammekyr
- 36 kalver
- 1 avlsokse
- Kalving fra februar til april
- Bedekning fra mai til juli
- Avvenning av kalv september, salg av all kalv
- Slakting av ikke drektig kyr, oktober
- Innkjøp av rekrutteringskviger

Tommelfingerregel 1,5
flere mordyr enn ved
tradisjonell



Når lønner spesialisering seg ?

Små besetninger

Lav sone
distriktstilskudd

Mye beiter/ billige
beiter

Enkle fjøs

Bli god på færre
ting

Enklere
grovfôrhandtering

Mer fritid

Samarbeid

- Andre verdier som vanskelig lar seg måle i kroner og øre

Faglig nettverk

- Sammenlignbare besetninger
- Erfaringsgrupper

Forenklet drift

- Færre dyregrupper
- Enklere grovfôr høsting
- Setter bort den delen av produksjonen en finner krevende

Sosialt nettverk

- Trygghet

Innledende prosess



- Innledende møter for å informere om muligheten
 - Driftsopplegg
 - Idegrunnlag
 - Skissere økonomi
- Gårdsbesøk og oppfølging av de som er interessert for å se på mulighetene på det enkelte gårdsbruk
 - Interesse
 - Ressursgrunnlag (areal, bygninger og dyremateriale)
 - Investeringsbehov
 - Beregninger dekningsbidrag eller driftsplan
- Slutfôringsenheten – størrelse

Innledende prosess

- Slutfôringsenheten
 - Viktig å få denne tidlige på plass
 - Antall dyr –kapasitet
 - Dyremateriale (kjøttfe, mjølkedyr eller begge deler)
 - Hvem skal være slutfôringsenhet
 - Omfang i forhold til antall dyr og ressursgrunnlag
 - Type menneske



Å danne biffring er en prosess..

- Tid
 - Informasjonsmøter
 - Karlegging og muligheter på egen gård
- Bli kjent
 - Hvem skal samarbeide
- Involvere
 - Enighet om driftsopplegg og avtaler
- Åpenhet
- Diskutere



Nortura er en aktiv bidragsyter i å arrangere møter, følge opp med gårdsbesøk og å kartlegge og skissere driftsopplegget

Samarbeid - hva innebærer dette ??

Etablering av Biffring

- Slutfôringsenhet og mordyrbesetninger er på plass
- Skissere driftsopplegget gjennom året
 - Rutiner for levering av kalv – antall dyr – rasekombinasjon
- Kontrakter og avtaler
- Fakturering og avregning



Avtale – hvorfor ?

- Storfekjøttproduksjon er langsiktig
- Sikre endring av produksjon og/eller investering i driftsopplegg
- Forståelse og konkretisering av hva man har gått inn i
- Ha en avtale til grunn ved eventuelle spørsmål



Hva bør avtalen inneholde ?

- **Slutfôrør (nav) og morbesetning sine forpliktelser**
 - Antall dyr
 - Helse/ kvalitet
 - Avlsarbeid
 - Transport/ levering/ fakturering
 - Registreringer
- Prisfastsetting og eierforhold
- Forsikring
- Avtaletid
- Avtalebrudd
- Informasjon
- Referansegruppe
- Tvister



Utarbeidelse av avtale

- Finnes avtaler fra de eksisterende biffringene
- Noe forskjellige i innhold
- En ny ring bør gå igjennom detaljer i avtalen i fellesskap og tilpasse den til sitt opplegg
- Viktig at alle er delaktig i dette for å få en forståelse av hva samarbeidet innebærer

Viktig å ta en revidering av avtalen etter en viss tid.



Referansegruppe

- Mekle i tvister vedrørende forståelsen av denne avtalen.
- Bistå ved reklamasjoner
- Fastslå endringer i priser og betingelser
- Regulere avtalen for biffringen
- En slik regulering foretas når et flertall i referansegruppen eller et flertall av besetningene i biffringen ønsker det.
- Godkjenne endring i ringens sammensetning

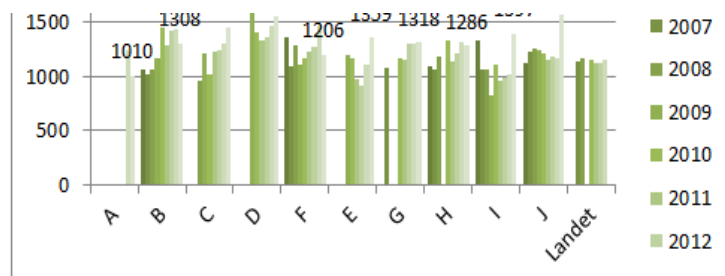


Oppfølging – etter etablering

- Generell rådgivning på enkeltbruk
 - I starten jevnlig besøk til driftsopplegg og rutiner fungerer
 - Bidra til merkebestilling, oppfølging rundt storfekjøttkontrollen
 - Rådgivning rundt fôring og drifta gjennom året
 - Oppfølging og statistikk rundt besetningens utvikling og mål
- Fagmøter og sosialt samvær
 - Medlemmene setter opp dato for møter (2 ansvarlige i ringen for sosiale samvær)
 - Bidrar til oppsummering og statistikk totalt for ringen totalt
 - Gjennomgang kåringsresultater
- Kåring av kviger i Biffringen
- Nøytralt kontaktledd mellom mordyrbesetning og slutfôrer

Årsrapport enkeltbesetning

- Sammenligner besetningens resultater fra år til år og sammenligner med Biffringen totalt.
- Diskuterer hva det bør fokuseres på for å bedre drifta.

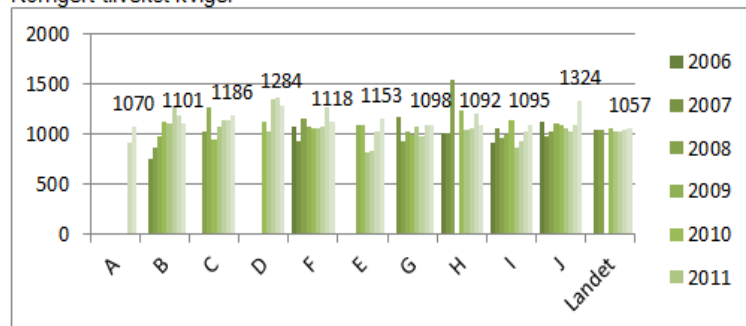


ved veiling og om kalven er født tvilling eller ikke. 200 dagers vekt – veiling i forbindelse med avvenning. 200 dagers vekta er et viktig mål for kuas mjølkeytelse og dermed et grunnlag for avlsarbeid i egen besetning. Gjennomsnitt på landsbasis er 1160 g/dag.

For din besetning:

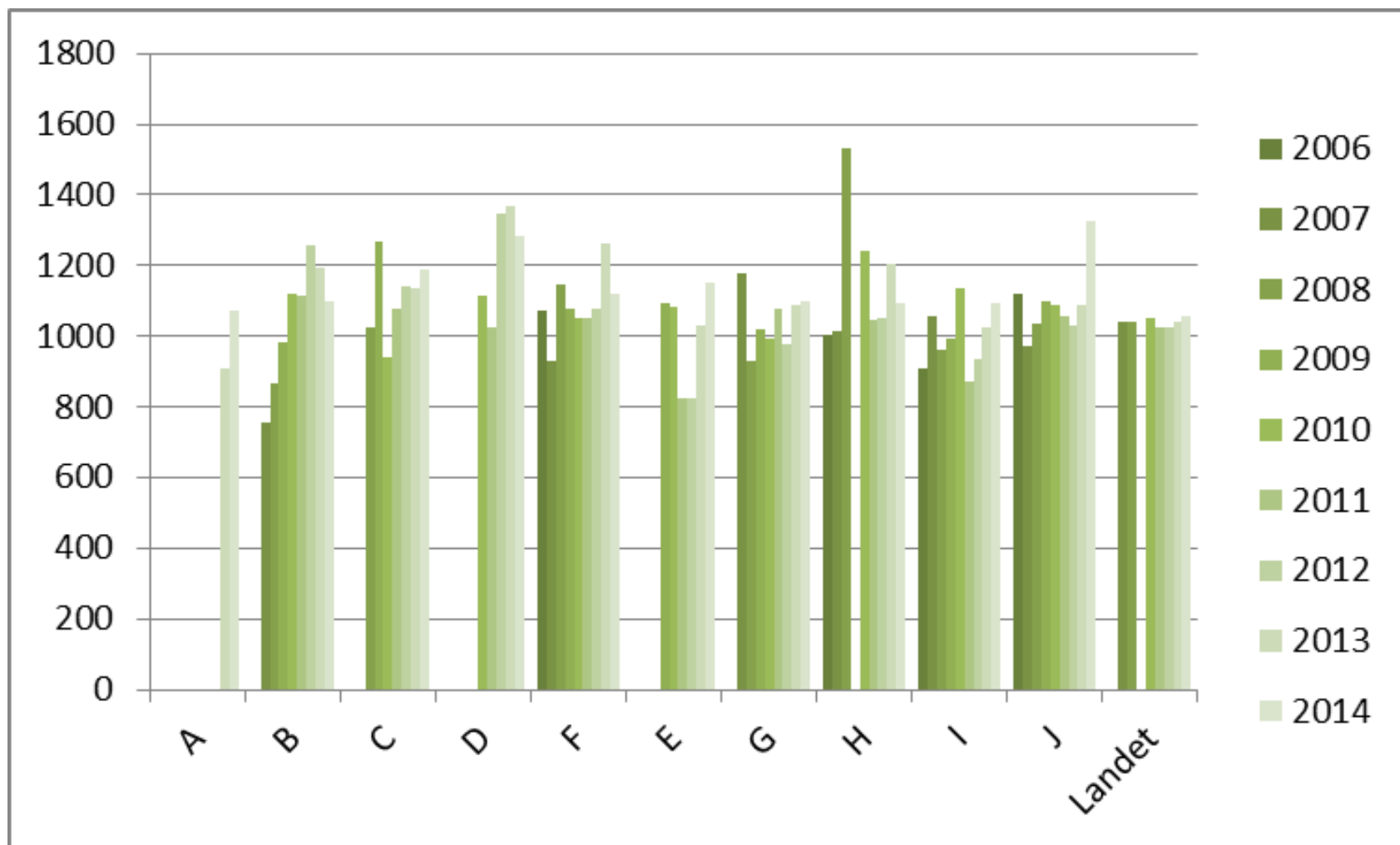
1286 g/dag

Korrigert tilvekst kviger

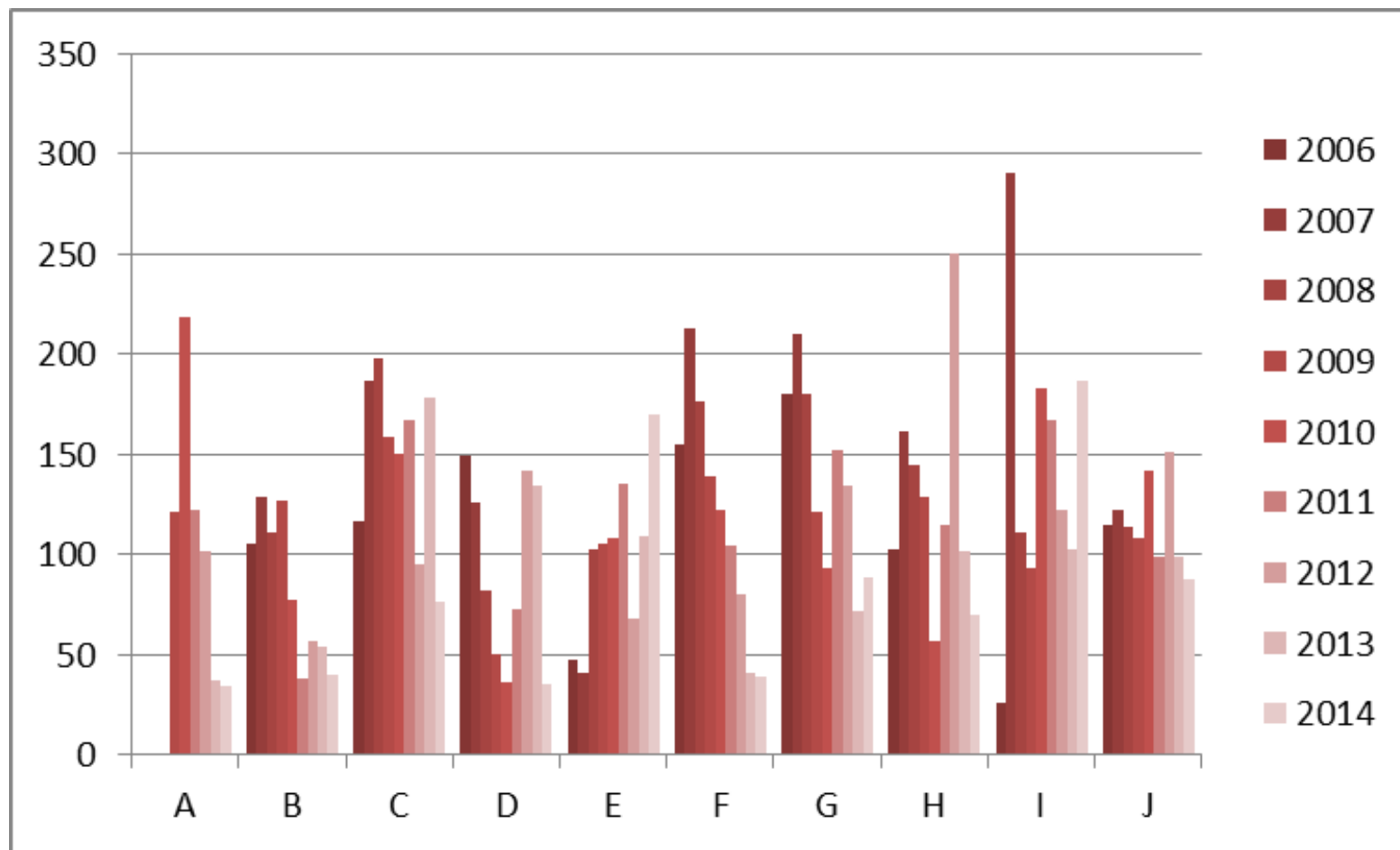


Oksene har hatt en litt lavere tilvekst i 2014

Eksempel utvikling tilvekst 0-200 dager



Eksempel utvikling antall dager fra første til siste kalving



Hvilke erfaringer har vi gjort...

- Å få til en biffring krever aktivitet i området fra slakteri eller initiativtaker.
- Å få på plass slutfôringsenheten tidlig er viktig.
- Viktig å tidlig få en forståelse for hva samarbeid innebærer
- Bruke tid på at gruppa blir kjent og tør å ta diskusjoner
- Det er ingen skam å snu....
- Krever initiativ og engasjement fra hver enkelt deltager
- Rådgiver i slakteriet kan hjelpe til med kontrakter beregninger og skisseløsninger

**Det er dere som produsenter som må
starte prosessen....**

Takk for meg!

